

ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การ การดูแลในวิชาชีพ
 กับ ความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ
 ในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานสาธารณสุข
 กรุงเทพมหานคร

นางสาวสุภาณี ทัศนธรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำถามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-198-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELATIONSHIPS BETWEEN ORGANIZATION CLIMATE, CARING IN PROFESSION,
AND JOB SATISFACTION OF PROFESSIONAL NURSES
IN HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF
THE DEPARTMENT OF MEDICAL SERVICES,
BANGKOK METROPOLIS

MISS SUPANEE THAYATHAM

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Nursing Administration Program
Graduate School
Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-198-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การ การดูแลในวิชาชีพ กับความพึงพอใจ
ในงานของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร
โดย นางสาวสุภาณี ทยาธรรม
ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

Thanon Vojitkajee

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชรภักดิ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Wangrit

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ บุญานุรักษ์)

Jintana

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

Worana

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณ บุญไชยดี)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สมานี ทยาธรรม : ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การ การดูแลในวิชาชีพ กับความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร (RELATIONSHIPS BETWEEN ORGANIZATION CLIMATE, CARING IN PROFESSION, AND JOB SATISFACTION OF PROFESSIONAL NURSES IN THE HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF MEDICAL SERVICES, BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์, 114 หน้า ISBN 974-584-198-6

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เพื่อศึกษาความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ บรรยากาศองค์การ การดูแลในวิชาชีพ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายกับความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ และสร้างสมการพยากรณ์ ความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ โดยใช้ตัวอย่างประชากรเป็นพยาบาลประจำการ จำนวน 300 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดความพึงพอใจในงาน บรรยากาศองค์การ และการดูแลในวิชาชีพ

ผลการวิจัยที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพด้านเพื่อนร่วมงาน มีค่ามากที่สุดด้านรายได้มีค่าน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพจำแนกตาม อายุ วุฒิต่าง การศึกษา และประสบการณ์ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน
2. ค่าเฉลี่ยการดูแลในวิชาชีพที่พยาบาลวิชาชีพได้รับจากหัวหน้าหอผู้ป่วย ต่ำกว่าที่ได้รับจากผู้ร่วมงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. บรรยากาศองค์การ มิติขวัญ มิติแบบอย่าง และมิติกรณาปราณี การดูแลในวิชาชีพที่ได้รับจากหัวหน้าหอผู้ป่วยและการดูแลในวิชาชีพที่ได้รับจากผู้ร่วมงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความพึงพอใจในงาน ในขณะที่บรรยากาศองค์การ มิติมิตรสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์ทางลบระดับต่ำกับความพึงพอใจในงาน แต่มิติขาดความสามัคคี มิติอุปสรรค มิติห่างเหิน มีความสัมพันธ์ทางลบระดับต่ำกับความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ
4. การดูแลในวิชาชีพที่ได้รับจากหัวหน้าหอผู้ป่วย บรรยากาศองค์การมิติขวัญ มิติอุปสรรค มิติมุ่งผลงาน มิติกรณาปราณี และการดูแลในวิชาชีพที่ได้รับจากผู้ร่วมงาน เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ร้อยละ 43.90 ($R^2 = 0.4390$) และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ของความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z' = 0.21814CAREH + 0.23929CL13 - 0.16066CL12 - 0.19213CL16 + 0.30154CL18 + 0.12409CAREP$$

ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาโท
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2526

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C286190 NURSING ADMINISTRATION

: MAJOR ORGANIZATION CLIMATE / CARING/ JOB SATISFACTION/ NURSES

KEY WORD:

SUPANEE THAYATHAM : RELATIONSHIPS BETWEEN ORGANIZATION CLIMATE, CARING IN PROFESSION, AND JOB SATISFACTION OF PROFESSIONAL NURSES IN THE HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF MEDICAL SERVICES, BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR JINTANA YUNIBHAND, Ph.D. 114 pp. ISBN 974-584-198-6

This descriptive research was designed to study job satisfaction organization climate, caring in profession and to search for variables that would be correlated and able to predict the job satisfaction of professional nurses. Research subjects consisted of 300 staff nurses. Data collected by using job satisfaction scale; organizational climate, caring in profession questionnaires.

The followings were the major findings of the study :

1. The mean score of the job satisfaction in the aspect of peers was the highest one whereas that in the aspect of income was the lowest. There were no significant difference between the mean score of job satisfaction of professional nurses with different age, education qualification and experience.

2. Mean score of caring in profession of professional nurse received from head nurses was significantly lower than that received from peers, at the .05 level.

3. Organization climate in the dimension of esprit, thrust, consideration and caring in profession from head nurses and from peers were significantly and positively related, at the average level, to job satisfaction, while organization climate in dimension of intimacy was significantly and positively related, at the low level, but the dimensions of disengagement, hindrance, aloofness were significantly and negatively related to job satisfaction of professional nurses, at the .05 level.

4. Caring in profession received from head nurses, organization climate in the dimension of esprit, hindrance, production, consideration and caring in profession received from peers were the predictor of professional nurses' job satisfaction. The predictability were accounted for 43.90 ($R^2 = 0.4390$) of variance. The predicted equation in standard score was

$$Z' = 0.21814CAREH + 0.23929CL13 - 0.16066CL12 - 0.19213CL16 + 0.30154CL18 + 0.12409CAREP$$

ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตลายมือชื่อผู้พิมพ์.....
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาลลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา 2536ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา มุณีพันธ์ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูง จากรองศาสตราจารย์ ดร.วรรณภา บุรณรัชชิตี ที่กรุณาให้คำแนะนำในการวิจัย เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน จากสถาบันต่าง ๆ ที่กรุณาตรวจแก้ไข ให้คำแนะนำในการปรับปรุง เครื่องมือในการวิจัย

ใคร่ขอขอบคุณผู้ร่วมวิชาชีพพยาบาลทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลเพื่อประกอบในการศึกษาครั้งนี้

นอกจากผู้มีพระคุณที่กล่าวมาแล้วนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้อาจจะไม่สำเร็จ ลุล่วงไปได้ ถ้าผู้วิจัยไม่ได้รับความช่วยเหลือ แบ่งเบาภาระ ทั้งให้กำลังใจ จากคุณพ่อ คุณแม่ คุณนาชัย หล่อวิคนตระกูล คุณพรทิพย์ ภัทรสุนันต์ ตลอดจนผู้ร่วมงานทุกท่านในหอผู้ป่วยสูติกรรมตึกเชื่อม โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ จึงกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

สุภาณี พยาธธรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในงาน	10
ความหมายและความสำคัญของความพึงพอใจในงาน ..	10

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
องค์ประกอบของความพึงพอใจในงาน.....	12
ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงาน กับการปฏิบัติงาน.....	17
ความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ	19
องค์ประกอบของความพึงพอใจในงานพยาบาล.....	20
การวัดความพึงพอใจในงาน.....	23
ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในงานของพยาบาล.....	23
อายุ ประสบการณ์การพยาบาล วุฒิทางการศึกษา.....	23
บรรยากาศองค์การ	25
ความหมายของบรรยากาศองค์การ	26
องค์ประกอบของบรรยากาศองค์การ	28
บรรยากาศองค์การกับความพึงพอใจในงาน ของพยาบาลประจำการ.....	36
การดูแลในวิชาชีพ	37
ความหมายของการดูแล	37
รูปแบบการดูแล.....	39
องค์ประกอบของการดูแล	41
การดูแลในวิชาชีพกับความพึงพอใจในงาน.....	49
3 วิธีดำเนินการวิจัย	51
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
การหาความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงของแบบวัด	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล	61
การวิเคราะห์ข้อมูล	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	86
สรุปผลการวิจัย	87
อภิปรายผลการวิจัย	91
ข้อเสนอแนะ	96
บรรณานุกรม	97
ภาคผนวก	106
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	107
ภาคผนวก ข. ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	108
ประวัติผู้วิจัย	114

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ลักษณะบรรยากาศองค์การของโรงเรียนจากองค์ประกอบทั้ง 8 มิติ.....	33
2 คะแนนมาตรฐานที่ใช้เป็นมาตรฐานบ่งชี้บรรยากาศองค์การของ ชาลิน.....	34
3 จำนวนประชากร และตัวอย่างประชากร.....	52
4 องค์ประกอบการดูแล 8 หัวข้อ.....	58
5 จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตาม อายุ เพศ วุฒิการศึกษา.....	65
6 จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามประสบการณ์พยาบาล และแผนกปฏิบัติงาน.....	66
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความพึงพอใจงาน ของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน.....	67
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของมิติบรรยากาศองค์การของตัวอย่าง ประชากร จำแนกตามทัศนคติกรรมการบริหาร และทัศนคติกรรมการร่วมงาน.....	68
9 จำนวนร้อยละของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามลำดับคะแนน การดูแลในวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ.....	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดูแลในวิชาชีพ จำแนกตามองค์ประกอบการดูแล.....	72
11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพรายด้าน และรวมทุกด้าน จำแนกตามช่วงอายุ.....	75
12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพรายด้าน และรวมทุกด้าน จำแนกตามประสบการณ์ของพยาบาล.....	76
13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ รายด้าน และรวมทุกด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	77
14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างบรรยากาศองค์การ 8 มิติ การดูแลในวิชาชีพที่ได้รับจากหัวหน้าหอผู้ป่วย และผู้ร่วมงาน อายุ ประสบการณ์ วุฒิทางการศึกษา กับความพึงพอใจรวมทุกด้าน.....	80
15 ลำดับขั้นตัวแปรพยากรณ์ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ (b) และคะแนนมาตรฐาน (Beta) ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของ ของคะแนนดิบ (b) แต่ละตัวที่ใช้พยากรณ์ความพึงพอใจในงานรวมทุกด้าน ของพยาบาลวิชาชีพ.....	82
16 ตัวแปรพยากรณ์ ค่าสัมประสิทธิ์ การพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) คะแนน มาตรฐาน (Beta) ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของ b และแสดงสมการถดถอย พหุคูณที่ใช้พยากรณ์ความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ.....	84

สารบัญภาพ

แผนภาพ

หน้า

1 แผนภูมิเปรียบเทียบความสัมพันธ์บรรยากาศองค์การ
เมื่อจำแนกเป็นประเภท..... 35

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย